

11-11-2019

PRAGMATICS OF SEGMENTED KONSTRUKTION WITH DEKSIS DESIGNS

Markhabo Egamberdiyevna Umurzakova

Tashkent State University of the Uzbek Language and Literature, PhD

Follow this and additional works at: <https://uzjournals.edu.uz/namdu>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

Umurzakova, Markhabo Egamberdiyevna (2019) "PRAGMATICS OF SEGMENTED KONSTRUKTION WITH DEKSIS DESIGNS," *Scientific Bulletin of Namangan State University*. Vol. 1 : Iss. 11 , Article 26.

Available at: <https://uzjournals.edu.uz/namdu/vol1/iss11/26>

This Article is brought to you for free and open access by 2030 Uzbekistan Research Online. It has been accepted for inclusion in Scientific Bulletin of Namangan State University by an authorized editor of 2030 Uzbekistan Research Online. For more information, please contact sh.erkinov@edu.uz.

PRAGMATICS OF SEGMENTED KONSTRUKTION WITH DEKSIS DESIGNS

Cover Page Footnote

???????

Erratum

???????

ISSN:2181-0427

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**НАМАНГАН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
ИЛМИЙ АХБОРОТНОМАСИ**

**НАУЧНЫЙ ВЕСТНИК НАМАНГАНСКОГО
ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА**

2019 йил 11 сон

ДЕЙКТИК БЕЛГИЛИ СЕГМЕНТ ҚУРИЛМАЛАР ПРАГМАТИКАСИ

Умурзоқова Мархабо Эгамбердиевна
Алишер Навоий номидаги ТошДЎТАУ
Филология фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)

Аннотация: Мақолада дейктик белгили сегмент қурилмалар ҳақида сўз юритилган. Сегмент қурилмали гапларда дейксис турли предмет, шахс, ҳодисаларга ишора қилиши асосланган.

Калит сўзлар: сегмент, дейксис, прагматика, ўринга ишора қилувчи дейксис, маконга ишора қилувчи дейксис.

ПРАГМАТИКА СЕГМЕНТИРОВАННЫХ КОНСТРУКЦИИ С ДЕЙКТИЧЕСКИМИ ЗНАКАМИ

Умурзакова Мархабо Эгамбердиевна
ТашГУУЯЛ имени А.Наваи, доктор философии по филологических наук (PhD)

Аннотация: В данной статье рассматриваются сегментированные конструкции с дейктическими знаками, а так же обоснована дейксис в сегментных конструкциях указывающийся на предмет, личность и событие.

Ключевые слова: сегмент, дейксис, прагматика, дейксис указывающий на место, дейксис указывающий на пространство.

PRAGMATICS OF SEGMENTED KONSTRUKTION WITH DEKSIS DESIGNS

Umurzakova Markhabo Egamberdiyevna
Tashkent State University of the Uzbek Language and Literature, PhD

Abstract: This article discusses segmented constructions with signs of action, and also discusses deixis in segmented constructions pointing to the subject, personality, and events.

Key words: segment, deixis, pragmatics, deixis pointing to the place, deixis pointing to the space.

Инсон тил воситасида мулоқотга киришади, мулоқот жараёнида ўз фикрини тингловчига тўлиқ ва тушунарли қилиб етказиш учун тилда мавжуд воситаларнинг энг мақбулини танлаб олади. Нутқда турли-туман ифода шакллариининг юзага келишида сўзловчининг кўзлаган коммуникатив мақсади муҳимдир. Биз кузатаётган ҳар бир воқелик бирор замон ёки маконда юз беради. Шунинг учун воқеликни тўлиқ акс эттиришда мулоқот иштирокчилари замон, макон ифодаловчи бирликларга мурожаат қиладилар.

«Дейксис» сўзининг асл юнонча маъноси «кўрсатиш», «ишора» бўлиб, илмий қўлланишда лисон воситасида «воқеликка ишора, кўрсатиш» мазмунини олган. Кўрсатиш, ишора вазифасини адо этувчи бирликларни *дейктик ибора* деб аташади» [7.154] «Дейктик иборалар коммуникатив ҳодиса-узатилаётган ахборотнинг маълум қисмларини алоҳида таъкидлаш, аниқлаштириш учун хизмат қилади» [7.164]

Тил тизими марказида дейксис воқеликни экстралингвистик (прагматик аспектда) ва лингвистик (ифоданинг аниқ лисоний воситаси) омиллар асосида кўрсатувчи ҳодиса сифатида туради [8.8]. Шунга кўра дейксисни юзага чиқарувчи воситаларни икки турга бўлиш мумкин: лингвистик ва экстралингвистик воситалар.

Дейксис ҳақида монографик тадқиқот олиб борган Н.А.Сребрянская, дейксис ишора қилар экан, ҳақли равишда нимага ишора қилади, деган савол туғилади дейди ҳамда ушбу саволга жавоб тариқасида Ч.Филморнинг «дейксис – бу сўзловчи шахси ва адресатга, фикр айтилаётган макон ва замонга ишора» деган фикрини келтиради» [8.8].

Матннинг мазмунан тўлиқ, мукамал, бадийлик жиҳатидан юксак бўлишида ундаги ҳар бир бирликнинг ўз ўрнида қўлланилиши муҳим аҳамиятга эга. Дейксис ана шундай воситалардан бири саналиб, матнда жуда кўп вазифаларни бажара олади. «Ўзбек мулоқот матнлари таҳлили асосида дейксиснинг шахс, замон, предмет, макон, белги, эмоционал ва руҳий ҳолат, муайян воқеликка ҳамда матн таркибий қисмларига ишора каби турларини фарқлаш мумкин бўлади» [5.34]. Бундай ҳолатда дейксис кузатувчининг турли нуқтаи назаридан қарабини намоён қилади ҳамда ишора қилувчи восита сифатида бир бутунликни ташкил этади.

Дейксис тилда ўзига хос семантик майдон ҳосил қилиб, унинг марказида нутқ ижодкори, яъни сўзловчининг ўзи туради. «Дейксис сўзловчининг нутқ фаолияти жараёнида маълум маконда жойлашганлигини белгилайди. Шу нуқтаи назардан гапирганда, дейксис дискурс даражасида ўрганилиши керак ҳамда «ҳаволанинг махсус ҳолати» сифатида эътироф этилиши мумкин» [10.17].

Дейксиснинг ифода воситалари хилма-хил бўлиб, улар воқеликдаги предмет-ҳодисаларни бевосита атамасдан унга ишора қилади, нутқий жараёнда иштирок этувчиларга нисбатан уларнинг жойлашувини, ўрнини кўрсатади.

Тилшуносликда тилнинг коммуникатив ҳамда когнитив функцияси ажратилиб, ишора қилувчи модалликни ифодаловчи тил бирликларидан бири дейксисдир [2]. Тилшуносликда дейксис ҳодисаси кенг тадқиқ қилинган бўлиб, аксарият тилшунослар унинг шахс дейксиси, замон ва макон дейксиси каби турларини фарқлашади. Ю.Д.Апресян юқорида қайд этилган мазмуний турларидан ташқари кузатувчи дейксисини ҳам фарқлайди [1.285-289]. Дейксиснинг мазкур турларидан ташқари Ю.Д.Апресян бирламчи дейксис (диалог дейксиси, сўзловчи ва тингловчи бир-бирини кўриб турган жараён) ва иккиламчи дейксис (нарратив, ҳикоя мазмунли) бевосита нутқий жараён билан боғлиқ бўлмаган турларга ҳам ажратади [1.276].

Ю.Д.Апресян макон дейксиси ҳақида гапирганда, сўзловчи билан бирга кузатувчи шахс ҳақида ҳам тўхталиш зарурлигини айтиб, классик дейктик бирликлар *бу ерда, у ерда, у ёққа бу ёққа, у бу, мана бу ана у* қўлланилган жараёнда сўзловчи ва кузатувчи бир шахс эканлигини таъкидлайди. Шундай дейктик бирликлар ҳам бўлиб, бундай тенг келиш шарт эмаслигини инглиз тили материаллари асосида изоҳлайди [1.277]. «Дейктик элементларнинг нутқдаги қўлланилиши пропозиция таркибини кучайтириш, муаллифнинг ички мақсади билан боғлиқ бирор ахборотга ишора қилиш функциясини бажаришдан иборатдир.

Дескриптив бўлмаган элементларнинг асосий хусусияти улар ифода этаётган асосий пропозициядан ташқари қўшимча ахборот кўринишининг мавжудлигига ишора қилишдир»[11.29].

Сегмент қурилмаларни изоҳлаган гап таркибида кишилик ҳамда кўрсатиш олмошларининг келиб, асосий гап таркибидаги дейксис турли предмет, шахс, ҳодисаларга ишора қилиши мумкин.

Поезд чинқириги... турна овози...

Гоҳ най муסיқаси...ингичка, узун.

У товуш келади қанотин ёзиб,

Чорлайди, қувончга кўтармоқ учун (Й.Эшбек).

Келтирилган мисолда у дейксиси предметга ишора қилган. У кўрсатиш олмоши нутқ эгасидан узоқда турган, кўринмаётган, баъзан бор деб тасаввур қилинадиган алоҳида предметга ишора қилади. Бу ўринда товушнинг *поезд чинқириги, турна овози, най муסיқасидан* бошқа нарса бўлиши мумкинлигига ҳам ишора бор унинг нима эканлиги сир тутилиши тингловчини мушоҳада юритишга ундайди. «Дейктик бирликлар объектив борликдаги вазиятнинг тилдаги ифодаси–пропозиция ифодаси сифатида ҳам қўлланилиши мумкин. Бунда муайян пропозиция гапда дейктик бирлик орқали яширин тарзда юзага чиқади» [3.85].

Одамларнинг соддалиги!...Одамларнинг софлиги... азиз армонлари. Йўқ, булар мени бу дунёга сиздирмайди (А.Мухтор). Олмош бошқа мустақил сўз туркумларидан фарқли равишда, нутқ вазиятини, нутқ кўринишини талаб этади, унинг қандай маъно англатаётганлиги контекстда намоён бўлади. Келтирилган мисолдаги *булар* дейксиси инсонга хос характер-хусусиятга, руҳий ҳолатга ишора қилган.

Ўринга, маконга ишорани англатувчи кўрсатиш олмошлари предмет, объект ёки субъектнинг жойлашган ўрнига ишора қилиши билан бирга сўзловчининг шу предмет, объект ёки субъектдан қай даражада яқин ёки узоқдалигини ҳам кўрсатади. Бунда ишора қилинаётган предметдан сўзловчининг қай даражада «узоқ»далиги *ана* кўрсатиш олмоши, «яқин»далиги *мана* кўрсатиш олмоши воситасида ифодаланади.

Сегмент қурилма таркибидаги ишора объекти сўзловчига яқин ўринда жойлашганлиги, сўзловчи уни кўриб турганлиги *мана* олмошининг ишоравий семасидан англашилади. Сегмент қурилма таркибида *мана* дейксиси қатнашганда сўзловчининг у ахборот бераётган шахс билан яқин ёки узоқлигидан ташқари шу шахсга нисбатан муносабати, унга нисбатан ачиниш, ўз ишидан пушаймонлик, нимадандир кўнгли тўлмаслик каби қўшимча маъно оттенкаларини ҳам беришда қўл келади. *Мана, онам... Бармоқлари тирикчилик юмушлари туфайли ёрилиб, қабариб кетган – худди шахтада қўл билан тинимсиз кўмир қазийдиган эркак кишиларники мисол (У.Ҳамдам).*

Сегмент қурилмали гапларда сегмент бўлак таркибида *мана, ўша* сўзлари қўлланганда аввал баён қилинган воқеа – ҳодиса ҳақида эслатилади. Бундай дейктик бирликлар «нутқ парчаларининг ёки тузилма таркибининг узвий боғлиқлигини, унинг мазмунан яхлитлигини таъминловчи занжир вазифасини бажаради» [4.101]. *Мана ўша, кўчага қараган очиқ айвон. Мана ўша қизгиш тувакдаги шапалоқ гул. Софья*

Борисовна эрининг ёнига келган кунлари посёлка бозорчасидан биринчи харид қилган нарсаси гул бўлган (А.Мухтор). Келтирилган мисолдаги мана ўша, кўчага қараган очиқ айвон ёйиқ ҳолдаги сегмент бўлакдаги макон ифодаловчи дейкисис сўзловчи ва тингловчи учун олдиндан маълум бўлган предметга ишора қилиб, яширин пропозиция ифодаланиши учун хизмат қилган. Бу ўринда сўзловчининг бу маконда олдин ҳам бўлганлиги, қаҳрамон билан уни боғлаб турувчи қандайдир муносабат, алоқа борлигига ишора қилинади.

Бу ҳолатни куйидаги мисолда ҳам кўриш мумкин. *Мана, ўша тақир тепалик!... Дадаали акаларнинг куз аёзида дийдираган ертўласидан билинар-билимас чуқурча қолибди, холос* (А.Мухтор).

Дейкисининг яна бир турларидан бири эмоция ифодалаш дейкисидир. Ҳар қандай вазиятда сўзловчи эмоционал воқеликка у ёки бу нуқтаи назардан ёндашади. Бу позиция ҳар доим шахсий, сўзловчининг эмоционалликни қай даражада билиши ва уни қабул қилишига боғлиқ бўлиб, тингловчининг уни қандай қабул қилиши инобатга олинмайди [9.38]. Эмоция дейкисининг кўрсаткичларидан бири баҳолаш ҳаракати бўлиб, сегмент қурилмаларда баҳо муносабати ҳам акс этади.

Маълумки, олмошларнинг функционал хусусиятлари нутқ жараёнида намоён бўлади. Дейктик бирликларни тадқиқ қилган С.Раҳимов шахс дейкисиси бўлган у олмошининг вазифаси чап тарафдаги контекстга боғлиқ равишда конкретлашиши мумкинлигини таъкидлайди [6.12]. Бундай ҳолларда кишилиқ олмоши аввал қайд этилган бирор воқеликни эсга олиш вазифасини бажаради. *Ҳалиям ўша-ўша ерлар. Фақат нафс, очкўзлик балосими, дарахтлар – сой бўйи кета-кетгунча сариқ тол, яъни мажнунтоллар билан қопланган, орасидан зўрга ўтиб борардинг, қўлинг узилгурлар, на иморатга ёғоч бўлади, на деворбоп, на ўтинликни обод қилади – шуларниям битта қўймай қирқиб олишган-а. Солисойнинг оғзида бир тупгина ёввойи қизил олма бўлиб, ўшанинг шарафига бир парчагина ер Қизилолма аталар ва ҳамма учун тушунарли манзил ҳисобланарди. Олмани то пишмагунча оғизга олиб бўлмас, тахир бир бало, аммо пишгач, жуда мазали, сувли, еганда жон бахш қилувчи мевага айланарди. Сой четида қайрағочдай серсоя бўлиб турувчи шу олманиям кесибдилар-бўйинингга от тепгурлар. Бир сойда икки-уч туп ёввойи ўрик, яна бирида ёввойи олмурут-нок. Токли деган жойда ёввойи узум ўсади. Уч тупгина узум. Униям фақат пишганда татиш мумкин, холос. Бўлмаса, оғзингни шунақа тахир қилиб ташлайдики, уч кунгача еган-ичганиннинг таъмини сезмай юрасан* (С.Ўнар). Келтирилган матнда бир неча ўринда сегмент қурилма қатнашган бўлиб, уни изоҳлаб келаётган асосий гап таркибида учинчи шахс кишилиқ олмоши ҳамда кўрсатиш олмоши коррелят сифатида келган. Биринчи сегмент бўлак *ҳалиям ўша-ўша ерлар* сўзловчи ҳамда тингловчига олдиндан маълум бўлган маконга ишора қилган. *Бир сойда икки-уч туп ёввойи ўрик, яна бирида ёввойи олмурут-нок* ёйиқ ҳолда ифодаланган сегмент қурилмада тилга олинаётган макон табиати ҳақидаги ахборот тўлдирилган. *Уч тупгина узум* сегмент бўлаги эса ўзидан олдин келган *Токли деган жойда ёввойи узум ўсади* ва ўзидан кейин келган *Униям фақат пишганда татиш мумкин, холос* гаплари билан зич алоқада. *Уч тупгина узум* сегменти шаклан парцеллятив бирикмага ўхшаб кетади, лекин матн синчиклаб ўқилса, унинг алоқаси чап тарафдаги контекстдан кўра ўнг тарафдаги контекстга нисбатан зичроқ

эканлигини кўриш мумкин. Бундан ташқари парцелляцияда парцеллятни гап таркибида ўз ўрнига тиклаш мумкин, бу ўринда сегмент сифатида ажратилган *уч тупгина узум* сегменти ўздан кейин келган гаптаги предмет дейксиси *у* ўрнига осонлик билан ўрнашади. Гапни сегментланмаган ҳолда қуйидагича қайта тузганда буни кўриш мумкин: *Уч тупгина узумниям фақат пишганда татиш мумкин, холос.*

Олмошнинг функционал хусусиятлари нутқ жараёнида ва контекстда намоён бўлади. *Мен* дейксиси сўзловчи шахсига ишора қилиб, нутқ жараёнида адресантнинг рухий ҳолати, ижтимоий мавқеи, мақсади, орзу-ўйларини намоён қилади. Сегмент қурилмаларда эса коррелят сифатида биринчи шахс кишилик олмошлари келмайди. Демак, сегмент қурилмали гапларда дейксис ҳар доим тингловчига – адресатга ёки сўзловчи назарда тутган предмет, воқеликка ишора қилади.

References:

1. Apresyan YU.D. Deyksis v leksike i grammatike naivnaya model mira. – S.285-289. <http://lpcs.math.msu.su/~uspensky/journals/siio/35/35>
2. Artemova O.A. Deyksis i anafora kak ukazatelnie sredstva yazika: universalnoe i unikalnoe <http://elib.bsu.by/bitstream/123456789/164664/1/>
3. Davlatova R. Propozitsiyaning deyktik birliklar orqali ifodalanishi // O'zbek tilshunosligining dolzarb masalalari. Respublika ilmiy anjumani materiallari. – Toshkent, 2009. – B.85-86.
4. Davlatova R. Matn tarkibida ishora birliklari // O'zbek tili va adabiyoti. – Toshkent, 2015. 2-son. – B.100-104.
5. Lutfullaeva D., Davlatova R. O'zbek muloqot matnining deyktik birliklari // O'zbek tili va adabiyoti. – Toshkent, 2011. – №6. – B.32-36
6. Raximov S. Rehevaya kommunikatsiya i problema deyksisa v raznosistemnix yazikax. – Tashkent: Fan, 1989.–89 s.
7. Safarov. SH. Pragmalingvistika.–Toshkent, 2008. – 318 b.
- 8.Srebryanskaya N.A.Deyksis i ego proeksii v xudojestvennom tekste.–Voronej, 2005. – 255 s.
9. SHaxovskiy V.I, Jura V.V. Deyksis v sfere emotsionalnoy rehevoy deyatelnosti // VYA. 2002.–№5.–S.38-57.
- 10.SHerमतov A.A. Ingliz ilmiy – texnik matnida deyksisning ifodalanishi: Filol. fan. nomz. ... diss.– Samarqand, 2007.–155 b.
11. Hakimov M. O'zbek tilida matnning pragmatik talqini: Filol. fan. d-ri.... diss.– Toshkent, 2001. – 283 b.

МУНДАРИЖА

ФИЗИКА-МАТЕМАТИКА ФАНЛАРИ

01.00.00

ФИЗИКО-МАТЕМАТИЧЕСКИЕ НАУКИ

PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES

- 1 Асимптотическая минимаксность линейно-ядерных оценок функции распределения
Абдушукуров, А. А, Муминов А.Л..... 3
- 2 Trajectories of quadratic operators which map I_2 to itself
Juraev I.T..... 10
- 3 Maple tizimida parabolik turdagi xususiy hosilali differensial tenglama uchun aralash masalani to'rt usulida yechish
G.A.Nazarova, Z.O. Arziqulov..... 19
- 4 Краевая задача для уравнения четвертого порядка с сингулярным коэффициентом в прямоугольнике
Уринов А.К, Азизов М.С..... 26

КИМЁ ФАНЛАРИ

02.00.00

ХИМИЧЕСКИЕ НАУКИ

CHEMICAL SCIENCES

- 5 Охытропис *Rosea* о'симлигининг Efir Moylari Tarkibi
Sulaymonov Sh, Abdullayev Sh, Qoraboyeva B..... 38
- 6 Уйғунлаштирилган ярим даврий усулда натрий карбоксиметилцеллюлоза олиш
Сайпиев Т.С, Абдуллаев А.М..... 42

БИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ

03.00.00

БИОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

BIOLOGICAL SCIENCES

- 7 Фарғона водийсида тарқалган дўлана (*grataegus* L.) ўсимлигининг микромицетлари ва касалликлари
Абдуразақов А.А, Юсуфжон Ғ. Ш..... 50
- 8 Анатомическое строение ассимилирующих органов *eruca sativa* mill. (сем. brassicaceae) при интродукции в Сурхандарьинской области
Муқимов Б.Б..... 56
- 9 Энергетический потенциал гумуса сероземов
Юлдашев Г, Хайдаров. М..... 62
- 10 Регуляция влияние 6"-п-кумароилпрунина на энергетической функции митохондрий с ионами кальция
Мамажанов М 67
- 11 Ғўзанинг *El-Salvador* ёввойи шаклида морфобиологик ва қимматли хўжалик белгиларини назорат қилувчи номзод генларни аниқлаш
Комилов Д.Ж., Бахрутдинова Н.З., Орипова Б.Б. , Кушанов Ф.Н..... 72

05.00.00 **ТЕХНИКА ФАНЛАРИ**
ТЕХНИЧЕСКИЕ НАУКИ
TECHNICAL SCIENCES

- 12 Robotni harakatini amalga oshiruvchi arduino platformasi
Abdullayeva Sh.I..... 79
- 13 Ахборот хавфсизлигига бўладиган таҳдидлар ва уларнинг таҳлили
Ғаниева Ш.Н, Азимжонов У.А., И.А. Қосимов..... 84

07.00.00 **ТАРИХ ФАНЛАРИ**
ИСТОРИЧЕСКИЕ НАУКИ
HISTORICAL SCIENCES

- 14 Давлат–тарихий-маданий анъаналар ташувчиси сифатида
Жўраев А.Т..... 89

09.00.00 **ФАЛСАФА ФАНЛАРИ**
ФИЛОСОФИК ИЛМ НАУКИ
PHILOSOPHICAL SCIENCES

- 15 Ma'kurani tahlil etishning o'ziga xosligi
Mamatov O.V..... 95
- 16 Кечиримлилик: фалсафий-ирфоний таҳлил
Исақова З.Р..... 99
- 17 Инсон тақдирини англашдаги диний-фалсафий қарашлар ривожини
Мадримов Ж.Б..... 107
- 18 Сўфийлик таълимоти ривожини Азизиддин Насафий илмий меросининг ўрни
Мамамов М.А..... 116
- 19 Жамиятимиз янги тараққиёт босқичини хотин-қизларнинг инновацион
(тадбиркорликка йўналтирилган) фаоллигини
Ғаниев Б.С..... 122
- 20 Huquqiy munosabatlarning ma'naviy jihatlari
Sultonov A.X 129
- 21 Таълим-тарбия – тараққиёт пойдевори: ижтимоий-фалсафий талқин
Амирхўжаев Ш.Қ..... 135

10.00.00 **ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ**
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ
PHILOLOGICAL SCIENCES

- 22 Ўзбек тилида антоним-синоним муносабатлар (“Ҳибатул ҳақойиқ” асари
лексикаси мисолида)
Сайидирахимова Н.С..... 142
- 23 Matn birliklari
Omonov A 147
- 24 Муаллиф ва таржимон ўртасидаги руҳий ўхшашликлар ва таржима сифати
Будикова М.Х..... 151

25	Ўзбек тилидан инглиз тилига бадий таржиманинг лингвомаданий таҳлили (Абдулла Қаҳҳорнинг “Анор” ҳикояси таржимаси мисолида) Досбаева Н.Т.....	157
26	Дейктик белгили сегмент қурилмалар прагматикаси Умурзоқова М.Э.....	163
27	“Минг бир қиёфа” романида замонавий аёл муаммоси Азизов Н.Н.....	168
28	Николас Роу ижодида “Амир Темур” тасвири Бобаханов М.Я, Турсунов А.Х.....	172
29	Ҳозирги ўзбек шеъриятида исёнкор руҳ ғоялари Тажибаева Д	177
30	Янги тушунчаларни ифодалаш усуллари Лазиза С.Х.....	182
31	Туркий халқлар адабиётида навоий анъаналари Рузибоев Т.....	186
32	Лисоний шахс типларини ажратиш принциплари Ниязова Д.Х.....	193
33	Источниковедческий анализ тазкире “Канз аль-куттаб” Ас-Саалиби Сулаймонова Х.М.....	196
34	Chet til ta`limda madaniyatlararo tafovut masalalari Abduqodirov U.N.....	201
35	Психо-аналитик тасвирнинг миллий колорит яратишдаги аҳамияти Мардонова Л.У.....	207
36	Метонимия асосидаги иборалар Қўчқарова О.А.....	211
37	Национально-культурная специфика английских и русских слов Джуманазарова З.....	215
38	Сухайлий шеъриятининг жанр хусиятлари Болтабоева О.Ю.....	219
39	Ижтимоий тармоқ контентни тижоратлаштириш воситаси сифатида Бекназаров К.Т.....	223

13.00.00

ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ
ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ
PEDAGOGICAL SCIENCES

40	Boshlang'ich sinf o'quvchilarida sog'lom turmush tarzini shakllantirishda sayyohlik va turizmni ahamiyti Boltaboyev N.N.....	231
41	Jismoniy tarbiya tizimida sog'lom turmush tarzini shakllantirish usullari Azizov N.N, Azizov M.M.....	236
42	Sports lesson - time requirement Mikheeva A.....	240

43	Талабаларнинг ижодий фаолиятларини шакллантириш омиллари Умаров Қ.Б, Усманова Н.Қ.....	245
44	Qizlar jamoalari bilan ishlaydigan murabbiylar faoliyatining o'ziga xos xususiyatlari Azizova R.I.....	249
45	Метод shadowing в обучении языкам Жалолов Ш.....	252
46	Yosh avlodni barkamol qilib tarbiyalashda harakatli o'yinlarning ahamiyati Ismoilov T, Ismoilov G'.....	257
47	How to develop listening skills for students Nazarova Y.X.....	262
48	Мактабгача таълимда ахборот технологиясидан фойдаланишнинг назарий таҳлили Ботирова З.А.....	266
49	Ўқув жараёнида “бумеранг” методидан фойдаланишда вужудга келадиган муаммолар ва уларни олдини олиш йўллари Отамирзаев О.У, Зокирова Д.Н.....	270
50	Формирование лексических навыков в английском языке в средних школах Ботирова З.Х.....	274
51	Mavhum (abstrakt) san'atning miya faoliyati va tarbiya bilan o'zaro bog'liqligi Isafov A.A.....	279
52	Физика ўқитувчисининг таълимга Инновацион ёндашуви Бекназарова З.Ф.....	282
53	Бўлажак ўқитувчиларнинг мустақил фикрлаш маданиятини ривожлантириш моделини такомиллаштириш Қамбаров М.М.....	286
54	Характерида истерик белгилар бўлган болалар тоифалари ва уларни ўқитиш Хусанов А.А.....	293
55	Boshlang'ich ta'limda innovatsiyaning ro'li Махмудова Н.А.....	298
56	Malakali gandbolchilarning musobaqa faoliyatini o'rganish Azizov S.V.....	302
57	Таълимда ижодий ўйинлар Тажибоева Г.М.....	306
58	Мактабгача таълимда ривожланиш марказларини ташкил этиш муаммоларига доир Ўринова Ф.Ў.....	311
59	Тадбиркорлик фаолиятида умумахлоқий меъёрларнинг ўрни Эргашева Ф.И.....	316
60	Особенности преподавания математики гуманитариям Устаджалилова Х, А.....	321
61	Талабаларнинг ҳуқуқий компетентлигини ривожлантириш технологиялари Тилеуов Э.М.....	326

62	О'quvchi-yoshlarni faollik asosida ijtimoiy hayotga tayyorlash masalalari Abdullayeva N, Rahmonova Z.....	332
63	Оилада болаларнинг ижтимоий- ахлоқий сифатларини шакллантириш омиллари Ортиқова З.Н.....	335
64	Эффективность модели управления развитием международного сотрудничества высшего образовательного учреждения Юнусов Ш.Т.....	338
65	Alternative assessment as a means to develop study skills in esp classes in higher educational settings Kuchkarova Yana.....	343
66	Интеллектуальные компьютерные игры – как способ улучшения учебы детей Нажмиддинова Х.Ё.....	348
67	Кимё тарихи маълумотларидан фойдаланиш талабалар билим олишининг сифат ва самарадорлик омили Нишонов М, Холмирзаева З.....	351
68	Малака ошириш жараёнида информатика ўқитувчиларини ижодий тафаккурини ривожлантириш механизми Ахмедова Ш.....	356
69	Кластер ёндашуви асосида минтақавий таълим тизимини бошқариш Тоштемирова С.А.....	361
70	Олий таълим муассасаларида математикадан замонавий ўқув машғулотларини ташқил этиш – таълим жараёнидаги инновацион технологиялардан бири Зулфихаров И.М., Ўринов Б.О.....	367
71	Бўлажак тарбиячиларда ижодкорлик сифатларини ривожлантириш Қодирова З.....	371